

انتخابات فرانسه؛ پیام‌ها و پیامدها

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات سیاسی

کد موضوعی: ۲۶۰
شماره مسلسل: ۱۵۳۷۳
اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۶

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... خلاصه اجرایی
- ۲..... مقدمه
- ۳..... تحول در فضای سیاسی فرانسه
- ۶..... تحلیل علل موفقیت ماکرون در انتخابات ریاست جمهوری فرانسه
- ۸..... برنامه‌های اقتصادی ماکرون
- ۹..... دیدگاه‌های ماکرون در موضوع مهاجرت
- ۱۱..... رویکرد ماکرون به موضوع تروریسم و چالش‌های امنیتی
- ۱۱..... پیامدهای انتخاب ماکرون برای اتحادیه اروپا
- ۱۳..... مواضع ماکرون در قبال آمریکا
- ۱۴..... رویکرد ماکرون به بحران سوریه
- ۱۵..... دیدگاه ماکرون در مورد رژیم صهیونیستی و بحران فلسطین
- ۱۶..... پیامدهای انتخاب ماکرون بر روابط فرانسه و جمهوری اسلامی ایران
- ۱۷..... جمع‌بندی
- ۱۸..... منابع و مأخذ

انتخابات فرانسه؛ پیام‌ها و پیامدها

خلاصه اجرایی

- نتایج انتخابات اخیر ریاست‌جمهوری در فرانسه نشان‌دهنده نارضایتی عمومی گسترده در داخل این کشور از احزاب سنتی سوسیالیسم و جمهوریخواه به جهت ناکارآمدی سیاست‌ها و اقدامات آنان بود.
- جریان‌های افراطی اعم از چپ یا راست با سود جستن از دغدغه‌های اجتماعی و اقتصادی و امنیتی شهروندان فرانسوی جایگاه خود در عرصه سیاسی این کشور را تقویت کردند.
- امانوئل ماکرون ضمن حفظ فاصله خود از افراط‌گرایان و احزاب سنتی با ارائه یک برنامه مدون به‌منظور غلبه بر بحران‌های موجود در فرانسه توانست در انتخابات پیروز شود.
- ماکرون برنامه مدونی را به‌منظور بهبود فضای کسب‌وکار بر مبنای اقتصاد بازار آزاد از طریق افزایش بهره‌وری بخش عمومی، کاهش مالیات شرکت‌های بزرگ، حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و گسترش کمی و کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ارائه کرده است.
- رئیس‌جمهور جدید فرانسه در رابطه با مهاجرت دیدگاه مثبتی داشته و در حوزه مبارزه با تروریسم نیز به جای دامن زدن به اسلام‌هراسی بر تقویت نهادهای امنیتی و همکاری‌های بین‌المللی تأکید دارد.
- ماکرون هر چند اتحادیه اروپا را نیازمند اصلاح می‌داند، اما از آن حمایت کرده بر تقویت آن تأکید دارد.

- عدم توفیق ماکرون در تحقق برنامه‌هایش می‌تواند موجب تقویت بیش از پیش جریان‌های افراطی شده که این امر دربردارنده پیامدهای منفی برای اتحادیه اروپا بوده و به مثابه تهدیدی علیه آن محسوب می‌شود.
- در دوران زمامداری ماکرون انتظار می‌رود روابط مودت‌آمیز پاریس - واشنگتن ادامه یابد.
- هر چند بستر مناسبی برای گسترش همکاری‌های تهران و پاریس به‌ویژه در حوزه اقتصادی فراهم است اما به نظر می‌رسد فرانسه در ارتباط با بحران‌های منطقه غرب آسیا نزدیکی بیشتری با محور غربی - عربی دارد.

مقدمه

فرانسه به‌عنوان یکی از بنیان‌گذاران اتحادیه اروپا از بازیگران مهم و تأثیرگذار در معادلات سیاسی و اقتصادی جهان به حساب می‌آید. این موقعیت، محرکی برای افزایش توجه جهانی به تحولات داخلی این کشور است. در این میان، انتخابات ریاست‌جمهوری اخیر در فرانسه به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه محافل سیاسی دنیا قرار گرفت. انتخاباتی که طبق آن نه تنها عالی‌ترین مقام سیاسی این کشور تعیین، بلکه مشخص می‌شد کدام جریان سیاسی برای مدت ۵ سال در عرصه سیاسی فرانسه حاکم خواهد بود. ظهور چندین مؤلفه چه در عرصه داخلی و چه در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی بر اهمیت این دوره از انتخابات ریاست‌جمهوری در فرانسه افزود به گونه‌ای که بسیاری از نگاه‌ها را در خارج از این کشور به‌ویژه در قاره سبز و اتحادیه اروپا به این رخداد سیاسی معطوف ساخت. بسیاری از صاحب‌نظران نتیجه انتخابات فرانسه را بر سرنوشت آینده قاره سبز به‌طور عام و اتحادیه اروپا به‌طور خاص مؤثر می‌دانستند.

مسئله تأثیر انتخابات ریاست جمهوری بر نحوه تعامل فرانسه با آمریکا از یکسو و سیاست‌های اتخاذی ازسوی پاریس در رابطه با بحران‌های بین‌المللی به‌ویژه در غرب آسیا نیز به شکل بی‌سابقه‌ای بر اهمیت این دوره از انتخابات ریاست جمهوری فرانسه افزود. در عرصه داخلی نیز وجود چالش‌های امنیتی، مشکلات اقتصادی و در رأس آن آمار بالای بیکاری و چگونگی برخورد دولت با موضوع مهاجرانی که عمدتاً از غرب آسیا و شمال آفریقا وارد فرانسه می‌شدند، ازجمله دغدغه‌های شهروندان فرانسوی در این برهه از زمان محسوب می‌شد.

تمامی این مؤلفه‌ها از اهمیت بی‌سابقه انتخابات ریاست جمهوری فرانسه که با پیروزی امانوئل ماکرون در دور دوم انتخابات به پایان رسید حکایت داشت. در این گزارش تلاش می‌شود ضمن پرداختن به برخی ویژگی‌های این دوره از انتخابات ریاست جمهوری فرانسه؛ پیامدهای داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی انتخاب ماکرون به‌عنوان رئیس‌جمهور جدید این کشور تبیین شود.

تحول در فضای سیاسی فرانسه

یکی از مهمترین رخداد‌های این دوره از انتخابات ریاست جمهوری فرانسه، ناکامی دو حزب بزرگ این کشور است. سوسیالیست‌ها و جمهوریخواهان که به‌طور سنتی دولت را در فرانسه در اختیار داشتند برای اولین بار در این دوره نتوانستند به دور دوم انتخابات راه یابند. فرانسوا اولاند رئیس‌جمهور مستقر از حزب سوسیالیست در دوره ریاست جمهوری خود به‌دلیل ناکامی در سیاست‌های اقتصادی و مشکلات امنیتی در فرانسه محبوبیتش به شکل

چشمگیری در میان مردم فرانسه کاهش یافت و به رقم بی‌سابقه ۱۴ درصد رسید.^۱ امری که موجب انصراف وی از نامزدی مجدد در انتخاب ریاست جمهوری شد. اما این اقدام نتوانست مانع از شکست سوسیالیست‌ها در این دوره از انتخابات شود، به طوری که کاندیدای این حزب به رتبه‌ای بهتر از پنجمی دست نیافت.

حزب جمهوریخواه، دیگر حزب بزرگ فرانسه نیز وضعیت چندان بهتری نسبت به سوسیالیست‌ها پیدا نکرد. «نیکولاس سارکوزی» رئیس‌جمهور پیشین فرانسه حتی در انتخابات درون حزبی با ناکامی مواجه شد و شکست سختی خورد. حتی «فرانسوا پیهون» که جمهوریخواهان به موفقیت وی امید داشتند با اتهام‌های مالی روبرو شد و از سوی نهادهای ذیربط به اتهام اختلاس از بودجه عمومی مورد تحقیق قرار گرفت. پیهون هر چند کوشید با سازماندهی هوادارانش بر چالش پیش آمده فائق آید اما تلاش‌های وی مثمر نبود. او نیز ناکام بزرگ انتخابات لقب گرفت.

شاید در وهله نخست، ناکامی دو حزب بزرگ فرانسه دور از انتظار به نظر برسد، اما نگاهی به تحولات دو دهه اخیر این کشور به روشنی نشان می‌دهد آرای این دو حزب به سود دیگر احزاب به طور تدریجی کاهش یافته است. فرانسه طی دو دهه اخیر با بحران‌های اقتصادی و اجتماعی مواجه بوده که افزایش میزان و شدت آنها موجب رشد این باور در میان شهروندان فرانسوی شده که دو حزب بزرگ این کشور نه تنها قادر به رفع این معضلات نیستند، بلکه با اتخاذ سیاست‌های ناکارآمد خود مسبب اوضاع نامطلوب کنونی محسوب می‌شوند.

1. INDEPENDENT (Francois Hollande's Popularity Rating Descends to Record Low, Poll Shows), 18/ April 2016.

در مقابل، جناح راست افراطی با توجه به دغدغه‌های مردم فرانسه در رابطه با پدیده مهاجرت و پیامدهای سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ناشی از آن از یکسو و مسئله تروریسم و تهدیدات امنیتی پیش روی فرانسه ازسوی دیگر توانست پایگاه مردمی‌اش را تقویت نموده و آرای خود را از ۷ درصد طی دو دهه به تدریج به بیش از ۲۱ درصد برساند.^۱ البته از این نکته نیز نباید غافل شد که راست افراطی و نماینده آن در عرصه سیاسی فرانسه یعنی جبهه ملی، بخشی از آرای خود را با دامن زدن به ترس فرانسوی‌ها از دشمنان خارجی به دست آورده است. سرازیر شدن خیل عظیم مهاجران به اروپا در سال‌های اخیر و انجام چندین رشته حملات تروریستی در فرانسه، به تقویت این وضعیت کمک شایانی کرد.

گذشته از جبهه ملی نباید از جناح چپ افراطی نیز غافل شد. این جریان سیاسی با مورد توجه قرار دادن دغدغه‌های اقتصادی شهروندان فرانسوی به‌ویژه طبقات آسیب‌پذیر و تأکید بر کارآمدسازی سیاست‌های اتخاذی در حوزه تأمین اجتماعی توانست آرای خود را در این دوره از انتخابات به شکل چشمگیری افزایش دهد. به‌طوری که «ژان لوک ملانشن» نامزد چپ افراطی هر چند نتوانست به دور دوم راه یابد، اما با به‌دست آوردن رتبه سوم^۲ در انتخابات توانست بالاتر از کاندیداهای دو حزب بزرگ فرانسه یعنی سوسیالیست و جمهوریخواه بایستد.

بر این اساس می‌توان گفت رشد بحران‌های اقتصادی و اجتماعی و نگرانی‌های

1. Gutteridge Nick, Correspondent Brussels, (German Politician Blames Lecturing Merkel for Le Pen's Strong Showing French Election), Published by Sunday and Express, 24/4/2017.

2. **Ibid.**

امنیتی در فرانسه از یکسو و ناکامی دو حزب اصلی این کشور که به‌طور سنتی طی دهه‌های اخیر قدرت را در دست داشتند در مقابله با بحران‌های پیش آمده به شیوع بی‌اعتمادی به این دو حزب دامن زده و موجب تضعیف جایگاه آنان در صحنه سیاسی فرانسه شده است. نتایج انتخابات اخیر گواه این مدعاست. بر این اساس به اعتقاد کارشناسان، جمهوریخواهان و سوسیالیست‌ها نیازمند یک بازنگری اساسی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایشان هستند. آنها باید ضمن توجه به دغدغه‌های امروز مردم فرانسه به ارائه برنامه‌های جدید خود در راستای برون‌رفت از چالش‌های پیش روی این کشور پرداخته و از این طریق به بازسازی جایگاه و موقعیت خود در صحنه سیاسی فرانسه مبادرت ورزند. در عین حال باید به این نکته توجه داشت که تداوم بحران اقتصادی و اجتماعی و نگرانی‌های امنیتی موجب رشد افراط‌گرایی اعم از نوع چپ و راست آن در فرانسه شده و (به‌طوری که انتخابات اخیر نشان داد) ناکامی امانوئل ماکرون در پیشبرد سیاست‌هایش می‌تواند این روند یعنی رشد افراط‌گرایی را شتاب بیشتری بخشیده و در بلندمدت نه تنها فرانسه که تمامی اروپا را با تهدیدی جدی مواجه سازد.

تحلیل علل موفقیت ماکرون در انتخابات ریاست‌جمهوری فرانسه

امانوئل ماکرون متولد ۲۱ دسامبر ۱۹۷۷ که سابقه بانکداری و سرمایه‌گذاری در فرانسه دارد، در رشته فلسفه تحصیل کرده است. او از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ عضو حزب سوسیالیست بود و در سال ۲۰۱۴ به‌عنوان وزیر اقتصاد، صنعت و امور دیجیتال فرانسه منصوب شد.^۱ در ۳۰ اوت

1. Associated Press, (French Gov't Reshuffle Expels Dissident Ministers), 26/8/2014.

۲۰۱۶ به منظور حضور در انتخابات ریاست جمهوری از سمت خود استعفا داد. ماکرون در مقایسه با دیگر نامزدهای این دوره از انتخابات ریاست جمهوری فرانسه از ویژگی‌هایی برخوردار است که زمینه‌ساز پیروزی وی بر رقبا شد. وی چه در زندگی شخصی و چه در حوزه کاری در مجموع به‌عنوان فردی موفق محسوب می‌شود. موضوعی که توانست او را در جلب اعتماد رأی‌دهندگان فرانسوی کمک کند. البته مسئولیت وی به‌عنوان وزیر اقتصاد در دولت اولاند و حمایت احزاب سنتی فرانسه از وی در مرحله دوم انتخابات می‌توانست او را آسیب‌پذیر سازد، زیرا وی به‌عنوان وزیر اقتصاد پیشین مسبب بسیاری از مشکلات کنونی کشور معرفی می‌شد. از سوی دیگر حمایت‌های احزاب سنتی در دور دوم از وی، می‌توانست او را به‌عنوان نماینده جریان حاکم مطرح سازد و رقیبش مارین لوپن را قادر سازد تا از نارضایتی عمومی نسبت به جریان حاکم سود جسته و آرای رأی‌دهندگان فرانسوی را به خود اختصاص دهد.

با وجود این ماکرون به خوبی توانست فاصله‌اش را با احزاب سنتی و جریان حاکم حفظ کند و خود را به‌عنوان شخصیتی مستقل و فراتر از جریان‌های چپ و راست به شهروندان فرانسوی بازشناساند. استعفای ماکرون از وزارت اقتصاد و حضور وی در صحنه انتخابات در رأس یک جنبش نوپا و مستقل از احزاب موجود در فرانسه به او کمک کرد تا خود را از سایه حزب حاکم بیرون آورد. او خود را شخصیتی معرفی کرد که از خط‌مشی‌های ناکارآمد پیشین فاصله دارد و می‌تواند اقتصاد فرانسه را بازسازی نماید. ماکرون حتی در جریان مناظرات انتخاباتی نیز کوشید به جای پرداختن به حواشی و تخریب رقبا به شرح جزء به جزء برنامه‌های خود برای آینده کشور بپردازد. وی ضمن توجه به دغدغه‌های شهروندان فرانسوی به‌ویژه در حوزه اقتصاد تلاش کرد راهکارهای عملی برای فائق آمدن بر معضلات پیش روی ارائه دهد. ماکرون به خوبی

توانست در عین حال که فاصله خود را از جریان‌هایی که موجب نارضایتی مردم فرانسه شده بودند حفظ نماید و از اتخاذ مواضع افراط‌گرایانه نیز خودداری ورزد. کوتاه سخن آنکه او توانست خود را به‌عنوان راه‌سومی پیش روی مردم فرانسه مطرح کند و بجز گزینه احزاب سنتی با سیاست‌های ناکارآمدشان که اوضاع نابسامان کنونی را موجب شده‌اند و افراط‌گرایانی که حضورشان در رأس قدرت نگرانی‌هایی را برای شهروندان فرانسوی ایجاد می‌کرد، انتخاب دیگری را در مقابل آنان قرار دهد. انتخابی که مورد تأیید رأی‌دهندگان فرانسوی نیز قرار گرفت.

برنامه‌های اقتصادی ماکرون

امانوئل ماکرون در زمانی زمام امور را در دست گرفته است که این کشور از وضعیت اقتصادی مطلوبی برخوردار نیست و توجه به مسائل اقتصادی از دغدغه‌های اصلی فرانسوی‌ها محسوب می‌شود. در این میان به‌ویژه دولت فرانسه با معضل نرخ بالای بیکاری دست به‌گریبان است چنانچه میزان بیکاری در این کشور به بیش از ۱۰ درصد بالغ شده^۱ که رقمی بالاتر از میانگین اتحادیه اروپا را نشان می‌دهد. این رقم در رابطه با گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ سال یعنی جمعیت جوان فرانسه حتی از این هم فراتر رفته و به بیش از ۲۴ درصد می‌رسد. زمانی بر وخامت اوضاع افزوده می‌شود که به یاد داشته باشیم دولت فرانسه بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ تنها موفق به ایجاد ۵۷ هزار فرصت شغلی جدید شده است، موضوعی که ازجمله عوامل از دست رفتن مقبولیت فرانسوا

1. www.tradingeconomics.com/Franch/youth-unemployment-rate.

اولاند و به‌طور کلی ناکامی سوسیالیست‌ها در انتخابات اخیر محسوب می‌شود. ماکرون در چنین شرایطی بالطبع نمی‌تواند نسبت به اقتصاد به‌طور عام و مسئله اشتغال به‌طور خاص بی‌تفاوت باشد. از این‌روست که وی مقابله با معضلات اجتماعی و اقتصادی را از جمله الویت‌های اصلی خود قرار داده است. ماکرون به اقتصاد بازار آزاد و لیبرال باور داشته و درصدد از میان برداشتن موانع رونق کسب‌وکار است. وی می‌خواهد در وهله نخست از طریق افزایش بهره‌وری بخش عمومی ضمن صرفه‌جویی ۶۰ میلیارد یورویی در هزینه‌ها از کسری بودجه بکاهد. ماکرون همچنین در پی آن است که با کاهش میزان مالیات شرکت‌های بزرگ از ۳۳ به ۲۵ درصد، اصلاح ساختاری بیمه‌های بهداشت و درمانی، حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و ارتقای سطح کمی و کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ضمن بهبود فضای کسب‌وکار به افزایش فرصت‌های شغلی کمک کرده و بستر مناسبی را به‌منظور استخدام نیروهای جویای کار فراهم کند.

دیدگاه‌های ماکرون در موضوع مهاجرت

یکی از مسائلی که امروزه گریبانگیر اروپاست مسئله ورود مهاجران به این قاره است که البته تا حد زیادی این پدیده محصول سیاست‌های اشتباه کشورهای بزرگ اروپایی در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا است. مسئله مهاجران به‌دلایلی چند به رشد نگرانی‌ها در اروپا دامن زده است. در شرایطی که بسیاری از کشورهای اروپایی با بحران اقتصادی دست به گریبان هستند حضور هزاران مهاجر نمی‌تواند از دیدگاه بسیاری از مردم در این کشورها مطلوب تلقی شود. معترضان به این مسئله که چه در میان توده مردم و چه

در میان سیاستمداران حضور دارند به مهاجران به دید باری اضافی بر دوش اقتصاد کشورهای خود می‌نگرند. به باور آنها مهاجران ضمن تحمیل هزینه‌های اضافی بر کشورهای اروپایی فرصت‌های شغلی را نیز از جوانان این کشورها می‌گیرند.

گذشته از موارد مذکور که جنبه اقتصادی دارند بسیاری از اروپاییان نیز نسبت به امکان ادغام مهاجران با فرهنگ کشور میزبان ابراز تردید کرده و حضور آنان را موجب تغییر بافت فرهنگی و نژادی کشورهای میزبان دانسته و در نتیجه به مهاجران و پدیده مهاجرت به مثابه تهدیدی علیه اروپا می‌نگرند. پیدایش گروه‌های تروریستی تکفیری و گرایش برخی شهروندان اروپایی به این گروه‌ها و ارتکاب برخی اقدامات تروریستی از سوی آنان در خاک اروپا نیز به نوبه خود به موج اسلام‌هراسی و اسلام‌ستیزی دامن زده که با توجه به اینکه خاستگاه بسیاری از مهاجران، کشورهای اسلامی است این امر موجب رشد تفکرات مهاجرستیزانه در قاره سبز شده است. فرانسه نیز به‌عنوان یکی از کشورهای مهاجرپذیر بالطبع نمی‌تواند نسبت به سرازیر شدن سیل عظیم مهاجران بی‌تفاوت باشد. هر چند در این کشور جریان راست افراطی به رهبری مارین لوپن مروج تفکرات مهاجرستیزانه است، اما امانوئل ماکرون از آغاز راه تقابل با این جریان‌های افراطی را پیش گرفته است. وی به مهاجرات به دیده تهدید نگاه نکرده و به سیاست درهای باز باور دارد. ماکرون همواره به ستایش از سیاست‌های مهاجرتی آنگلا مرکل صدراعظم آلمان پرداخته و معتقد است فرانسه نیز باید چنین رویکردی در قبال مهاجرین در پیش گیرد. او همچنین وعده داده است که پس از ورودش به کاخ الیزه درخواست‌های پناهندگی در اسرع وقت مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

رویکرد ماکرون به موضوع تروریسم و چالش‌های امنیتی

فرانسه در سال‌های اخیر شاهد اقدامات تروریستی متعددی بوده که منجر به مرگ ۲۴۰ تن شده است.^۱ امری که انتقادات جدی را متوجه فرانسوا اولاند و دولت سوسیالیست‌ها کرد. بسیاری این مسئله را از جمله علل اصلی افزایش گرایش به جناح راست افراطی در سال‌های اخیر در فرانسه می‌دانند. توجه فرانسوی‌ها به مسئله امنیت بسیار جدی بوده و نگرانی‌های امنیتی را در صدر دغدغه‌های آنان جای داده است. در چنین شرایطی توجه به مسائل امنیتی و مبارزه با تروریسم نمی‌تواند از نظر رئیس‌جمهور فرانسه دور بماند. ماکرون برخلاف جریان راست افراطی که ضمن دامن زدن به اسلام‌هراسی، اعمال محدودیت بر مسلمانان و بستن درهای فرانسه را به روی مهاجران به‌منظور فائق آمدن بر چالش‌های امنیتی را پیشنهاد می‌کند، صراحتاً با اتخاذ رویکردهای تبعیض‌آمیز در رابطه با مسلمانان مخالفت کرده است. وی نسبت به حضور مهاجران در فرانسه نیز نگاه مثبتی دارد، اما تأکید دارد که به‌منظور پیشگیری از مخاطرات امنیتی، ضروری است در پذیرش آنان دقت عمل بیشتری صورت گیرد. در عین حال، ماکرون راه مقابله با تروریسم و تهدیدات امنیتی ناشی از آن را، تقویت نهادهای امنیتی فرانسه و افزایش همکاری‌های بین‌المللی در این ارتباط می‌داند.

پیامدهای انتخاب ماکرون برای اتحادیه اروپا

انتخاب یکی از نامزدهای انتخابات فرانسه که بر حمایت از اتحادیه اروپا در طول مبارزات انتخاباتی تأکید می‌ورزید به‌عنوان رئیس‌جمهور جدید این کشور قطعاً خبر خوشایندی

1. THE ECONOMIST, (loss of faith) , 30/7/2016 www.economist.com

برای حامیان اتحادیه اروپا است. حتی پیشتازی ماکرون در دوره اول انتخابات واکنش مثبت بازارهای مالی اروپا و افزایش ارزش یورو را به‌دنبال داشت. او برخلاف رقیبش لوپن که خروج از پیمان شینگن، احیای فرانک فرانسه و در نهایت انجام همه‌پرسی به‌منظور خروج فرانسه از اتحادیه اروپا را وعده می‌داد بر تقویت اتحادیه اروپا، کم‌رنگ کردن مرزها و تقویت نقش فرانسه در اتحادیه اروپا تأکید کرده و نتیجه تقویت این اتحادیه را قدرتمندتر شدن فرانسه می‌داند. البته این به معنای چشم بستن ماکرون بر مشکلات موجود در اتحادیه اروپا نیست. وی تأکید کرده بود که در صورت عدم انجام برخی اصلاحات در اتحادیه اروپا و تداوم نارضایتی‌های مردم، این اتحادیه ممکن است با فرگزیت یا خروج فرانسه از اتحادیه مواجه شود^۱ امری که از دیدگاه وی مطلوب نبوده و به‌منظور پیشگیری از آن باید برخی اصلاحات درون اتحادیه انجام گیرد. در این راستا اصلاحاتی را در رابطه با تخصیص بودجه جداگانه در حوزه یورو و برخی اصلاحات ساختاری در نحوه اتخاذ سیاست‌های اقتصادی را مد نظر دارد که البته جزئیات آن مشخص نبوده و امکان اجرای آن نیز در هاله‌ای از ابهام است.

ماکرون انتقاداتی را نیز متوجه افزایش سود تجاری آلمان کرده است. وی بر این باور است که پس از طی دوره مشاوره با تمامی اعضا باید نقشه راه نوینی در راستای پیگیری اهداف اتحادیه تدوین شود که البته این امر می‌تواند به محلی برای بروز برخی اختلاف نظرها میان اعضا بدل شود. در مجموع باید گفت ماکرون به رغم برخی انتقاداتی که متوجه اتحادیه اروپا می‌داند و با وجود تأکیدی که بر ضرورت انجام اصلاحات در این نهاد دارد، همواره از

1. Independent , (French Presidential election: Macron Says Brussels Must Reform or Risk Frexit as Le Pen Brands Rival' EU Extremist) 1/5/2017
www.independent.co.uk

اتحادیه حمایت کرده و رفع بسیاری از معضلات منطقه‌ای را در گرو تقویت اتحادیه اروپا و تقویت پیوندها و همکاری‌های کشورهای عضو می‌داند. از این رو می‌توان گفت که در دوران ریاست‌جمهوری ماکرون شاهد ایفای نقش پررنگ‌تر فرانسه در کنار آلمان در اتحادیه اروپا خواهیم بود. پیروزی ماکرون به باور بسیاری از تحلیلگران پیروزی حامیان اتحادیه اروپا بر مخالفان این اتحادیه محسوب می‌شود که باعث تداوم بقای این نهاد خواهد شد. البته نباید از خاطر برد که ناکامی ماکرون در تحقق وعده‌های خویش می‌تواند در نهایت زمینه قدرت‌یابی راست افراطی را در فرانسه فراهم سازد که این روند احتمال فروپاشی اتحادیه اروپا را در آینده تقویت خواهد کرد.

مواضع ماکرون در قبال آمریکا

با توجه به دیدگاه‌های ماکرون در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی می‌توان گفت که رویکرد و سیاست‌های دونالد ترامپ به‌ویژه در عرصه سیاست خارجی و اقتصاد بین‌الملل چندان نمی‌تواند مورد قبول رئیس‌جمهور جدید فرانسه باشد. در عین حال، نباید این امر موجب این برداشت غلط شود که در دوران ریاست‌جمهوری ماکرون شاهد بروز تنش در مناسبات پاریس - واشنگتن و به‌طور کلی چرخش در سیاست فرانسه در قبال آمریکا خواهیم بود. باید خاطر نشان کرد که بنیان روابط پاریس - واشنگتن و پیوندهای میان دو طرف از استحکام ویژه‌ای برخوردار است. به همین دلیل در دوران زمامداری ماکرون نیز می‌توان تداوم مناسبات مؤدت‌آمیز دوجانبه میان آنها را انتظار داشت.

رویکرد ماکرون به بحران سوریه

ماکرون در برهه مبارزات انتخاباتی خود اکثراً بر راه‌حل دیپلماتیک برای بحران سوریه تأکید می‌نهاد و برکناره‌گیری بشار اسد از قدرت به‌عنوان پیش‌شرط مذاکرات سوریه اصرار نمی‌کرد، ولی پس از حادثه شیمیایی خان شیخون که سرویس جاسوسی فرانسه نظام سیاسی سوریه را به ارتکاب آن متهم کرد، لحن وی نیز تغییر کرد و موضع سختی علیه بشار اسد رئیس‌جمهور قانونی سوریه گرفت. وی در عین حال معتقد است که مسیر دیپلماتیک و سیاسی باید هموار شود تا مجال خروج از بحران در سوریه فراهم آید.^۱

ماکرون صریح‌ترین موضع را در قبال بحران سوریه زمانی اتخاذ کرد که آمریکا با نقض حاکمیت سرزمینی سوریه حمله موشکی علیه این کشور زد. وی در واکنش به این تجاوز آمریکا ابراز امیدواری کرد که یک اقدام هماهنگ تحت لوای سازمان ملل متحد صورت گیرد و همزمان نیز بشار اسد را دشمن اصلی مردم سوریه خطاب کرد.^۲

به‌نظر می‌رسد ماکرون نگران این است که فرانسه بدون هیچ دلیل موجهی درگیر عملیات‌های نظامی خارجی شود. در این راستا وی اظهار داشته است که فرانسه بجز در چارچوب دفاع مشروع به‌هیچ‌وجه در عملیات‌های نظامی خارجی جدید درگیر نخواهد شد. بر همین اساس وی بر استفاده از دیپلماسی در حل بحران‌ها از جمله در بحران سوریه تأکید می‌کند.

1. www.juancole.com/2017/05/french-president-macron.html.

2. <https://en.news-front.info/2017/04/07/macron-calls-for-coordination-on-syria-under-un-mandate-following-us-strikes/>

دیدگاه ماکرون در مورد رژیم صهیونیستی و بحران فلسطین

موضوع ماکرون در قبال بحران فلسطین در واقع همراستا با سیاست‌های رئیس‌جمهور کنونی فرانسه، فرانسوا اولاند، است. او بر حمایت از راه‌حل دو دولت و امتناع از اعمال هرگونه فشار بر رژیم صهیونیستی تأکید دارد. وی در این چارچوب اعلام کرده است که «فرانسه دوست رژیم اسرائیل است و شریکی برای امنیت آن محسوب می‌شود، ولی در عین حال فرانسه به سوی شناسایی دو دولت در منطقه حرکت می‌کند».^۱

وی همچنین اعلام کرده است که «اقدام فرانسه در به رسمیت شناختن یک‌جانبه دولت فلسطین به نفع هیچ‌کس نیست و بی‌ثباتی ایجاد خواهد کرد». رئیس‌جمهور جدید فرانسه پیش‌تر تأکید کرده بود که «راه‌حل، همانا به رسمیت شناختن دو دولت به‌گونه‌ای است که تلاش دیپلماتیک متوازی برای ایجاد صلح صورت پذیرد. اگر فرانسه به شناسایی یک‌جانبه فلسطین متعهد بماند، به‌نوعی عدم توازن کمک خواهد کرد و توانایی پاریس را برای نقش‌آفرینی در برقراری ثبات در غرب آسیا و نیز در این منازعه تضعیف می‌کند».^۲

با این اوصاف می‌توان استدلال کرد که ماکرون در عمل حامی رژیم صهیونیستی محسوب می‌شود، زیرا بر این باور است که «صهیونیسم‌ستیزی به‌طور مستقیم به یهودی‌ستیزی منتهی می‌شود»، اما با این حال سیاست نتانیاهو در مورد شهرک‌سازی‌ها

1. <https://electronicintifada.net/blogs/ali-abunimah/what-will-frances-election-mean-palestine>

2. www.alaraby.co.uk/english/indepth/2017/4/20/frances-presidential-candidates-on-arab-world-affairs.

را نیز بی‌فایده دانسته و اظهار داشته است که «گسترش شهرک‌ها به برقراری صلح در منطقه و باثبات‌سازی این منازعه کمک نمی‌کند»^۱.

پیامدهای انتخاب ماکرون بر روابط فرانسه و جمهوری اسلامی ایران

ایران و فرانسه در سال‌های گذشته از روابط پرفراز و نشیبی برخوردار بوده‌اند. این روابط در سایه مناقشات ایران و غرب در رابطه با فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای کشورمان در مقطعی به تیرگی گرایید. با وجود این طی دو سال اخیر در پی توافق هسته‌ای میان تهران و گروه ۵+۱ شاهد بهبود روابط دو طرف بوده‌ایم. این امر به‌ویژه در حوزه اقتصادی نمود بیشتری داشته است. در این ارتباط می‌توان به از سرگیری‌های همکاری‌های شرکت‌های خودروسازی فرانسوی پژو و رنو با خودروسازان کشورمان و قرارداد خرید یکصد فروند هواپیمای مسافربری از شرکت فرانسوی ایرباس اشاره کرد. با توجه به منافع اقتصادی حاصل از روابط با ایران برای فرانسه چندان محتمل به‌نظر نمی‌رسد که ماکرون درصدد ایجاد مانع در فرآیند توسعه روابط دو کشور در دوره پسابرجام باشد. ضمن آنکه تأکید وی بر تقویت اتحادیه اروپا با توجه به بهبود مناسبات تهران- بروکسل می‌تواند بستر مناسبی را برای گسترش همکاری‌های دوجانبه میان تهران و پاریس فراهم سازد.

با وجود این در ارتباط با بحران‌های منطقه غرب آسیا دیدگاه فرانسه حتی در دوران ماکرون با محور غربی- عربی قرابت‌های بیشتری خواهد داشت کما اینکه وی از حملات موشکی اخیر آمریکا به سوریه حمایت کرده و به‌طور کلی نیز نظر مثبتی به

1. www.alaraby.co.uk/english/indepth/2017/4/20/frances-presidential-candidates-on-arab-world-affairs.

دولت قانونی بشار اسد ندارد. در نتیجه در عرصه مسائل منطقه‌ای شاهد تداوم اختلافات ایران و فرانسه در دوران ریاست‌جمهوری ماکرون خواهیم بود.

جمع‌بندی

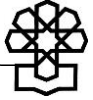
انتخابات اخیر فرانسه به روشنی نارضایتی افکار عمومی این کشور را از دو حزب بزرگ سوسیالیست و جمهوریخواه نشان داد. این نارضایتی را می‌توان نتیجه عدم توفیق این دو حزب در فائق آمدن بر مشکلات اجتماعی و اقتصادی فرانسه دانست که در کنار نگرانی‌های روزافزون امنیتی، رأی‌دهندگان فرانسوی را از آنها روگردان ساخت. در چنین شرایطی احزاب افراطی اعم از راست یا چپ از شرایط پیش آمده بهره‌برداری کردند و ضمن توجه به دغدغه‌های مردم فرانسه توانستند جایگاه خود را در عرصه سیاسی این کشور تقویت کنند. اما امانوئل ماکرون را باید پدیده این دوره از انتخابات دانست. وی از یکسو با نگاه انتقادی به شرایط موجود، از احزاب سنتی فرانسه فاصله گرفت و ازسوی دیگر بی‌آنکه در دام افراط‌گرایی و پوپولیسم گرفتار شود ضمن مطرح ساختن خود به‌عنوان یک سیاستمدار مستقل به ارائه راهکارهای عملی برای حل مشکلات پیش روی فرانسه پرداخت. این امر زمینه‌ساز اعتماد رأی‌دهندگان فرانسوی به وی شد و پیروزی او را در انتخابات ممکن ساخت. ماکرون در عرصه اقتصادی به اقتصاد بازار آزاد اعتقاد دارد و برنامه‌های مختلفی را برای بهبود فضای کسب‌وکار و رونق اقتصادی فرانسه طراحی کرده است که در صورت موفقیت می‌تواند زمینه‌های اشتغال نیروی کار این کشور را فراهم سازد. وی بر خلاف بسیاری از جریان‌های فکری در اروپا

نسبت به موضوع مناقشه برانگیز مهاجران دیدگاه متفاوت و منعطفی دارد. او همچنین در رابطه با مبارزه با تروریسم و وجود نگرانی‌های امنیتی در میان شهروندان فرانسوی به جای دامن زدن به اسلام‌هراسی بر تقویت نهادهای امنیتی و گسترش همکاری‌های بین‌المللی در حوزه مبارزه با تروریسم تأکید دارد. در رابطه با اتحادیه اروپا نیز هر چند بقای آن را منوط به انجام برخی اصلاحات می‌داند با وجود این از آن حمایت کرده و تقویت این نهاد را خواستار است.

به‌طور کلی مردم فرانسه روی کار آمدن ماکرون را فرصت تازه‌ای برای ایجاد تحول در وضعیت داخلی فرانسه به حساب می‌آورند. ماکرون ناگزیر است برای ایجاد این تحول اقدامات عملی جدی را به عمل آورد. در غیر این صورت جامعه فرانسه در سال‌های آینده مستعد گرایش به سمت احزاب راست افراطی خواهد بود که سیاست‌های داخلی و خارجی فرانسه را از اساس دگرگون خواهند ساخت.

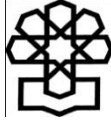
منابع و مآخذ

1. Independent (Francois Hollande's Popularity Rating Descends to Record Low, Poll shows), 18/ April 2016.
2. Gutteridge Nick, Correspondent Brussels, (German Politician Blames Lecturing Merkel for Le Pen's Strong Showing French Election), Published by Sunday and Express, 24/4/2017.
3. Associated Press, (French Gov't Reshuffle Expels Dissident Ministers), 26/8/2014.
4. The Economist, (Loss of Faith), 30/7/2016 www.economist.com
5. www.Tradingeconomics.com/French/youth-unemployment-rate
6. Independent, (French Presidientialelection: Macron says Brussels

Must Reform or Risk Frexit as Le Pen Brands Rival' EU Extremist)
1/5/2017 www.independent.co.uk

7. www.juancole.com/2017/05/french-president-macron.html.
8. <https://en.news-front.info/2017/04/07/macron-calls-for-coordination-on-syria-under-un-mandate-following-us-strikes/>
9. <https://electronicintifada.net/blogs/ali-abunimah/what-will-frances-election-mean-palestine>
10. . www.alaraby.co.uk/english/indepth/2017/4/20/frances-presidential-candidates-on-arab-world-affairs.
11. www.alaraby.co.uk/english/indepth/2017/4/20/frances-presidential-candidates-on-arab-world-affairs.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۳۷۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: انتخابات فرانسه؛ پیام‌ها و پیامدها

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست خارجی)

تهیه و تدوین: پویان بابایی

ناظر علمی: مهدی امیری

متقاضی: معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

ویراستار تخصصی:

ویراستار ادبی:

واژه‌های کلیدی:

۱. فرانسه

۲. ماکرون

۳. انتخابات

۴. رئیس‌جمهور

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۲/۲۳